

Nr 95.

Av herrar **Vennerström** och **Hage**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åstadkommande av en samverkan mellan stat och kommun för övertagande helt eller delvis av föräldrarnas skyldighet att bekosta skolmateriel åt barn i folk- och småskolor.

Under 1917 års riksdag väckte undertecknade en motion, i vilken föreslogs en skrivelse till Kungl. Maj:t om utredning, på vilket sätt och efter vilka grunder en samverkan mellan stat och kommun må kunna åstadkommas för beredande av kostnadsfri skolmateriel åt barn i folk- och småskolor. Motionen tillstyrktes enhälligt av andra kammarens första tillfälliga utskott och bifölls av andra kammaren utan debatt. I första kammaren avsågs däremot motionen. Dock var röstövervikten emot densamma blott två röster.

Genom samverkan mellan riksdagens båda socialdemokratiska partier väcktes vid 1918 års riksdag i såväl andra som första kammaren motioner i liknande riktning. Andra kammaren biföll återigen motionen, sedan första tillfälliga utskottet enhälligt tillstyrkt densamma. Första kammarens första tillfälliga utskotts majoritet kunde icke dela andra kammarens uppfattning, att på grund av folkskolans karaktär och ställning skolmateriel borde kostnadsfritt tillhandahållas alla dess lärjungar. Av såväl principiella som ekonomiska skäl ansåg sig utskottet böra föreslå, att understöd av ifrågavarande skäl borde tillkomma allenast barn till obemedlade och mindre bemedlade föräldrar. Första kammaren biföll utskottets förslag. Andra kammaren vidhöll emellertid ånyo sin uppfattning. De båda kamrarna stannade sålunda i olika beslut och frågan föll.

Av den lämnade redogörelsen för frågans utveckling framgår, att riksdagens båda kamrar äro ense om att en reform bör komma till stånd. De erkänna, att stat och kommun gemensamt böra i viss mån avlyfta den ekonomiska börda, som kostnaden för skolmateriel lägger på föräldrarna till barn i folk- och småskolorna. Skillnaden är blott den, att andra kammaren vill, att skolmateriel kostnadsfritt skall tillhandahållas *alla* lärjungarna, under det att första kammaren vill begränsa tillhandahållandet av den kostnadsfria skolmaterielen till att gälla endast *en del* lärjungar, nämligen dem, som ha obemedlade eller mindre bemedlade föräldrar.

Ytligt, men också blott ytligt betraktad kan första kammarens ståndpunkt förefalla mycket rimlig och förnuftig. Mot densamma tala dock en rad vägande betänkligheter, särskilt av praktiskt slag, vilka böra tillmätas en utslagsgivande betydelse. Det ställer sig ofta mycket svårt att avgöra om en lärjunge är behövande eller icke behövande. Den kommunala myndighet, förmodligen skolrådet, som skulle ha sig förelagt att uppdraga den i många fall hårfina gränsen mellan bemedlade och mindre bemedlade, skulle komma i en rätt så kinkig och delikat belägenhet. Hos de föräldrar, som med rätt eller orätt ansåge sig orättvist behandlade, komme säkert att uppstå en avundsjuka och ett missnöje, som till förfång för det goda samförståndet mellan skolan och hemmen riktades in mot skolrådet och lärarna. Normerna för uppdelningen komme att bli olika i olika kommuner. I en del kommuner skulle gränsen dragas strängare, i andra mildare. För barnen skulle uppdelningen efter föräldrarnas förmögenhetsställning vara till olust och skada. Redan i skolans första klasser skulle den ekonomiska klasskillnaden draga upp en osympatisk linje mellan fattiga barn och rika barn. Pinsamma känslor skulle med fog födas i de unga och mottagliga barnasinnena, när de lade märke till detta fattig- och klasstreck.

Då den ekonomiska besparing, som uppkommer genom en anslutning till första kammarens ståndpunkt, är mycket obetydlig, är ett bifall till andra kammarens ståndpunkt av anförda skäl givetvis att förorda. Vi hemställa därför,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte låta utreda, på vilket sätt och efter vilka grunder en samverkan mellan stat och kommun må kunna åstadkommas för övertagande helt eller delvis av föräldrarna nu åliggande skyl-

dighet att för sina barn i folk- och småskolan bekosta
erforderlig skolmateriel.

Stockholm den 18 januari 1918.

Ivar Vennerström.

Ernst Hage.

I motionen instämma:

Sten Berglund.

H. Hansson
Rättvik.

